Alaksandar Szałajka

CO TO JEST ZGROMADZENIE?

Inicjatywa związana z koordynacją działalności organizacji pozarządowych w Białorusi narodziła się w drugiej połowie 1996 roku. Właśnie wówczas zaszły zasadnicze zmiany, żywo dotyczące społeczeństwa białoruskiego. Związane one były ze wzmocnieniem dyktatorskich tendencji w politycznym systemie państwa, które w listopadzie doprowadziły do zamachu stanu i ustanowienia prezydenckiej dyktatury Łukaszenki.

Większość organizacji zrozumiała, że ich dalszy rozwój strukturalny jest niemożliwy bez przezwyciężenia takich problemów, jak brak koordynacji działań, brak informacji o działalności innych organizacji pozarządowych, brak wspólnej strategii w kontaktach ze sponsorami. Problemy te można było rozwiązać wyłącznie poprzez powołanie struktury, która — z jednej strony — spełniałaby rolę organu koordynacyjno-reprezentatywnego, a z drugiej — nie zagrażałaby niezależności żadnej, nawet najmniejszej organizacji wchodzącej w jej skład.

W wyniku długich sporów na temat roli koordynacji powołano wspólny komitet organizacyjny do spraw przeprowadzenia Narodowego Zgromadzenia Białoruskich Demokratycznych Organizacji Pozarządowych. Komitet organizacyjny uznał, iż istnieje potrzeba stworzenia szerokiego i otwartego stowarzyszenia demokratycznych organizacji pozarządowych, które swoim zasięgiem obejmowałoby cały kraj. Stanowisko to zostało uchwalone przez 250 organizacji, które uczestniczyły w pierwszym Zgromadzeniu. Jednocześnie, w wyniku demokratycznych wyborów, wyłoniono koordynacyjny organ Zgromadzenia — Grupę Roboczą. Po kilku miesiącach powstała również kolejna struktura Zgromadzenia — Biuro Wykonawcze.

Przed Zgromadzeniem postawiono następujące cele:
- zorganizowanie współpracy między organizacjami pozarządowymi w dziedzinie wymiany informacyjnej;
- zorganizowanie systemu wzajemnej pomocy;
- poszerzenia możliwości wpływu trzeciego sektora na społeczeństwo;
- stworzenie wspólnego systemu obrony praw NGO's;
- zwiększenie liczby członków Zgromadzenia.

Duże znaczenie miało wydanie Biuletynu Białoruskich Organizacji Pozarządowych. Biuletyn w wersji elektronicznej i drukowanej jest głównym środkiem wymiany informacji między demokratycznymi organizacjami pozarządowymi w Białorusi.

14 listopada 1998 roku odbył się II Kongres Organizacji Pozarządowych. W związku z ukazaniem się prezydenckiego dekretu o konieczności ponownej rejestracji partii politycznych, związków zawodowych i stowarzyszeń społecznych, który stanowił realną groźbę dla dalszego funkcjonowania demokratycznego „trzeciego sektora" w Białorusi, Zgromadzenie w 1999 roku rozpoczęło realizację programu „SOS — trzeci sektor".

Latem 2000 roku Zgromadzenie Białoruskich Demokratycznych Organizacji Pozarządowych zorganizowało kampanię na rzecz obrony praw organizacji pozarządowych i przezwyciężenia skutków dekretu o ponownej rejestracji. W efekcie wydano specjalną broszurę „Ponowna rejestracja stowarzyszeń społecznych w Białorusi 1999", przeprowadzono konferencję prasową, zorganizowano wiec w Mińsku i pikiety w czterech innych białoruskich miastach.

W przededniu III Kongresu przeprowadzono wewnętrzną ponowną rejestrację członków Zgromadzenia.

2–3 grudnia 2000 roku odbył się III Kongres Organizacji Pozarządowych, który podjął decyzję o rejestracji Zgromadzenia jako zrzeszenia organizacji społecznych „Zgromadzenie" („Asambleja"), zatwierdził Statut Zgromadzenia i podpisał Porozumienie Założycielskie.

Jednocześnie przyjęto decyzję o udziale w wyborach 2001 roku, poprzez organizację kampanii mobilizacyjnej i systemu kontroli wyborczej. W 2001 roku główne wysiłki Zgromadzenia zmierzały w kierunku realizacji wspomnianych kampanii, które okazały się najbardziej skutecznymi elementami kampanii wyborczej.

W warunkach, które powstały po wyborach, działalność Zgromadzenia powróciła do głównych ram pracy systemowej, której celem jest dalsza poprawa kontaktów ze społeczeństwem i uzyskanie jego zaufania. W prowadzeniu działalności tego typu duże znaczenie będą miały ogólnokrajowe programy Zgromadzenia, które zjednoczą wysiłki różnych organizacji społecznych działających w tej samej dziedzinie.

Ważnym kierunkiem jest również dalszy rozwój współpracy międzynarodowej z organizacjami społecznymi w innych krajach. Dotyczy to zarówno kierunków strategicznych, które istnieją już dziś — Polska, Stany Zjednoczone, jak i tych, które dopiero się rozwijają — Walia, Niemcy, Ukraina.